

Vergaderjaar 2012–2013

32 620

Beleidsdoelstellingen op het gebied van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Nr. 86

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 april 2013

Hierbij informeer ik u over de afronding van de uitvoering van de motie Arib¹ over transparantie over de banden tussen artsen/onderzoekers en farmaceutische bedrijven. Op 25 april 2013 gaat het Transparantieregister Zorg (www.transparantieregister.nl) van start. Deze publiek toegankelijke website geeft inzage in financiële relaties tussen artsen, andere zorgverleners of ziekenhuizen en farmaceutische bedrijven in 2012.

Mijn voorganger heeft de stichting Code Geneesmiddelenreclame (CGR) gevraagd een dergelijk register te ontwikkelen. Deze vraag is aan de CGR gesteld omdat in de CGR zowel beroepsbeoefenaren (onder andere artsen, apothekers, verpleegkundigen) als farmaceutische bedrijven zijn vertegenwoordigd. Door in CGR-verband te werken aan een dergelijk register is draagvlak voor een dergelijk register gecreëerd en is de uitvoerbaarheid daarvan in de praktijk geborgd. Een ander belangrijk argument om te kiezen voor zelfregulering is de snelheid waarmee de vraag kon worden uitgevoerd. Een wettelijk traject zou aanzienlijk meer tijd in beslag hebben genomen en mogelijk zou een wettelijk traject ook tot hogere kosten hebben geleid.

Ik heb een financiële bijdrage geleverd aan het bouwen van het register omdat ik het van belang vindt dat het register niet alleen relaties zichtbaar maakt met farmaceutische bedrijven maar ook geschikt is om relaties in andere sectoren transparant te maken. Het beheer van het register is daarom dan ook in een nieuwe onafhankelijke stichting ondergebracht: de Stichting Transparantieregister Zorg. Per 2014 zal het register worden uitgebreid met de financiële relaties van dierenartsen met veterinaire farmaceutische bedrijven. Een belangrijke drijfveer hiervoor is het gezamenlijke beleid van de staatssecretaris van Economische Zaken en

¹ Kamerstuk 22 894, nr. 243

van mij om antibioticaresistentie terug te dringen. Ik vind het aanhaken vanuit de medische hulpmiddelensector een volgende logische stap.

Het Transparantieregister Zorg is de afgelopen drie maanden met relaties gevuld. Voor de achterbannen van alle partijen die bij de CGR zijn aangesloten is het verplicht om relaties vanaf een bedrag van € 500,- per beroepsbeoefenaar per kalenderjaar in het Transparantieregister Zorg te melden, die vervolgens na afloop van het jaar openbaar kunnen worden gemaakt. Hoewel daar door partijen hard aan wordt gewerkt, acht ik het mogelijk dat het register dit jaar nog niet helemaal volledig is, omdat dit voor de achterbannen een nieuwe verplichting is. Het merendeel van de meldingen van relaties is nu afkomstig van farmaceutische bedrijven: circa 50 farmaceutische bedrijven hebben hun relaties in het Transparantieregister Zorg opgenomen en circa 1/3 van die bedrijven is niet bij de CGR aangesloten. Het register bevat nu de meest actuele beschikbare gegevens, te weten gegevens over relaties in het kalenderjaar 2012. Hiermee is tevens invulling gegeven aan een motie van het Kamerlid Kuzu², waarin wordt gevraagd om ervoor te zorgen dat het Transparantieregister zo spoedig mogelijk actuele gegevens bevat over financiële relaties tussen artsen en farmaceutische industrie. Ik beschouw deze motie hiermee dan ook als afgehandeld.

Er is gekozen voor het openbaar maken van financiële relaties waartegenover een zekere tegenprestatie staat zoals honorering van dienstverlening of sponsoring. Bij dienstverlening gaat het bijvoorbeeld om vergoeding voor deelname aan een wetenschappelijke adviesraad, het geven van een lezing of presentatie, het schrijven van een medisch-wetenschappelijk stuk of het verrichten van fase IV onderzoek dat niet-WMO-plichtig is. Van sponsoring is sprake als financiering plaatsvindt van innovatieve of kwaliteitsverbeterende activiteiten.

Het Transparantieregister Zorg geeft geen inzicht in *alle* relaties tussen artsen/onderzoekers en farmaceutische bedrijven. Er zijn enkele belangrijke uitzonderingen op de publicatieplicht. Daar is voor gekozen om dubbelingen te voorkomen. Sommige relaties zijn namelijk al via andere kanalen openbaar. Het Transparantieregister Zorg kijkt uitsluitend *terug* naar de relaties van het voorgaande jaar; huidige relaties zijn niet zichtbaar. Complementair hieraan werkt de «Code ter voorkoming van oneigenlijke beïnvloeding door belangen-verstrengeling». Deze Code (door circa 30 organisaties in de zorg onderschreven) verplicht deelnemers aan werkgroepen, commissies, adviesraden e.d. om *voorafgaand* aan deelname inzage te geven in financiële, persoonlijke of andere relaties. Dit ter beoordeling van de vraag of iemand überhaupt zitting mag nemen in een dergelijke commissie. De relaties die door betrokkenen worden gemeld, worden gepubliceerd op de website van de betreffende organisatie. Het Transparantieregister Zorg geeft geen inzicht in relaties die er zijn als gevolg van het doen van wetenschappelijk onderzoek. Hierin wordt sinds 2009 voorzien door het openbare register van de Centrale Commissie Mensgebonden Onderzoek (CCMO). In het u onlangs toegezonden jaarverslag over 2012³ kunt u zien dat de afgelopen twee jaar voor alle typen opdrachtgevers (dus ook de farmaceutische industrie) de openbaarmaking van de kerngegevens uit het ABR-formulier 100% is.

In Europees verband is ook aandacht voor transparantie over banden tussen zorgverleners en farmaceutische bedrijven. Zo komt transparantie ook prominent aan bod in de, in Europees verband afgesproken, «List of

² Kamerstuk 29 477, nr. 233

³ Kamerstuk 27 428, nr. 243

Guiding Principles Promoting Good Governance in the Pharmaceutical Sector».

De Europese Commissie heeft deze lijst opgesteld samen met alle in de farmaceutische sector betrokken partijen (beroepsbeoefenaren, patiënten, consumenten en farmaceutische industrie) en lidstaten. Deze lijst van Guiding Principles beoogt een bijdrage te leveren aan beginselen van goed bestuur, ethiek en transparantie in de Europese farmaceutische sector. Met het Transparantie-register Zorg is ook een belangrijke stap gezet in het voldoen aan deze «Guiding Principles».

Met dit transparantieregister is sprake van een unieke situatie in Europa en vooral nog in de wereld. Nederland is het eerste land waar een dergelijk register van start zal gaan. In 2014 zal op basis van de Amerikaanse Sunshine Act een federaal register «Transparency Reports and Reporting of Physician Ownership of Investment Interests» worden geopend.

Ik ben trots op het voorliggende resultaat. Ik ben blij dat er zicht is op uitbreiding per 2014 met de relaties van dierenartsen en ik hecht eraan dat op afzienbare termijn de relaties tussen zorgverleners, instellingen en de medische hulpmiddelenindustrie in het Transparantieregister Zorg zichtbaar zullen zijn.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.I. Schippers